

**Uzasadnienie wniosku o przyznanie nagrody Prezesa Rady Ministrów za wysoko
ocenione osiągnięcia będące podstawą nadania stopnia doktora habilitowanego dla
dr hab. Michał Poniatowskiego, prof. uczelni**

Prof. ucz. dr hab. Michał Poniatowski jest zatrudniony od dnia 1 października 2008 r. na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie jako pracownik badawczo-dydaktyczny (poprzednio naukowo-dydaktyczny; obecnie 75 % w dyscyplinie prawo kanoniczne i 25 % w dyscyplinie prawo). Zajmował kolejno stanowiska asystenta, następnie adiunkta i profesora uczelni.

W działalności naukowej Michał Poniatowski koncentruje się przede wszystkim na interdyscyplinarnej i komparatystycznej analizie działalności charytatywnej szeroko rozumianych kościelnych jednostek organizacyjnych i jej relacji do działalności dobroczynnej, działalności pożytku publicznego, statusu organizacji pożytku publicznego, systemu pomocy społecznej i podstaw tej działalności zarówno z perspektywy prawa kanonicznego, jak również świeckiego, w szczególności prawa konstytucyjnego, prawa międzynarodowego, prawa wspólnotowego, prawa wyznaniowego, jak również kościelnego prawa publicznego i prawa konkordatowego wykorzystując także odpowiednie doświadczenie zawodowe adwokata i adwokata kościelnego. W tym zakresie opublikował rozprawę habilitacyjną: *„Ustawowe zwolnienia od opodatkowania z tytułu przychodów z działalności charytatywnej osób prawnych Kościoła katolickiego* (Wydawnictwo UKSW, Warszawa 2024) oraz opracowanie *„Ustawa o zasadach prowadzenia zbiorów publicznych. Komentarz. Wybór źródeł. Wzory pism”* (Wydawnictwo UKSW, Warszawa 2025). Monografie te zostały umieszczone również w wersji elektronicznej przez Wolters Kluwer w systemie LEX w ramach współpracy z UKSW. Rozprawa habilitacyjna zawiera analizę działalności charytatywnej z perspektywy ustawowych zwolnień podatkowych nie tylko w polskim porządku prawnym, ale również analizę tego zagadnienia w ujęciu historycznoprawnym i komparatystycznym z uwzględnieniem współczesnych konstytucji i konkordatów, co pozwoliło wysnuć również wnioski o charakterze uniwersalnym, albowiem kościelne jednostki organizacyjne prowadzą działalność charytatywną o tej samej naturze niemal w każdym współczesnym państwie.

Wydanie rozprawy habilitacyjnej zostało poprzedzone wieloma analizami norm z zakresu zagadnienia działalności charytatywnej. W dorobku naukowym Michała Poniatowskiego można zauważyć wiele artykułów poświęconych temu zagadnieniu, które zostały

opublikowane w pracach zbiorowych lub czasopismach naukowych. W pierwszym przypadku można wymienić artykuły odnoszące się do takich zagadnień szczegółowych jak: dualizm religijno-polityczny w pierwszym tysiącleciu chrześcijaństwa¹, formy działalności charytatywnej Kościoła na szczeblu diecezjalnym i parafialnym², współdziałanie między państwem a Kościołem na rzecz ubogich³, przetwarzanie danych osobowych w kościelnych organizacjach pożytku publicznego⁴, problematyka udostępniania informacji w postępowaniach sądowych i administracyjnych w kontekście działalności organizacji charytatywnych⁵, wolontariat osób niepełnosprawnych na rzecz kościelnych osób prawnych prowadzących działalność pożytku publicznego⁶, konstytucyjne podstawy udzielania pomocy społecznej dla rodziny⁷, podstawy prawne funkcjonowania kościelnych osób prawnych prowadzących działalność charytatywno-opiekuńczą⁸, wpływ encykliki "Deus Caritas est" papieża Benedykta XVI na źródła prawa kanonicznego w zakresie kościelnej posługi miłości⁹, współdziałanie kościelnych osób prawnych i organizacji pozarządowych¹⁰ czy też nieodpłatna pomoc prawna w organizacjach pozarządowych¹¹. W artykułach opublikowanych w czasopismach naukowych Michał Poniatowski przedstawił m.in. następujące zagadnienia szczegółowe odnoszące się do działalności charytatywnej: aktualna problematyka nabycia przez kościelne osoby prawne statusu organizacji pożytku publicznego¹², zasada równouprawnienia związków wyznaniowych w kontekście ich działalności charytatywno-opiekuńczej¹³, kościelne osoby prawne jako organizacje pozarządowe uczestniczące w umownym współdziałaniu w ramach ustawy o przeciwdziałaniu marnowania żywności¹⁴, przekazywanie darowizny kościelnym osobom prawnym prowadzącym działalność charytatywno-opiekuńczą na rzecz zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania skutków

¹ *Reddite ergo quae sunt Caesaris Caesari et quae sunt Dei Deo*, Księga jubileuszowa dedykowana Księdzu Profesorowi Józefowi Krukowskiemu z okazji 50-lecia pracy naukowej, red. M. Sitarz, P. Stanisz, H. Stawniak, Lublin 2014, s. 211-238.

² *II Polski Synod Plenarny a synody diecezjalne*, red. J. Krukowski, M. Sitarz, A. Pastwa, Lublin 2015, s. 319-336.

³ *Katolickie zasady relacji państwo-Kościół a prawo polskie*, red. J. Krukowski, M. Sitarz, H. Stawniak, Lublin 2015, s. 307-322.

⁴ *Ochrona danych osobowych w Kościele*, red. S. Dziekoński, P. Drobek, Warszawa 2016, s. 171-191.

⁵ *Informacja w postępowaniach sądowych i administracyjnych*, red. A. Tunia, Lublin 2018, s. 55-64.

⁶ *Spółeczne uwarunkowania funkcjonowania osób zależnych*, red. U. Bejma, M. Iżycki, L. Szot, Warszawa 2019.

⁷ *Służąc rodzinie i Ojczyźnie... Św. Janowi Pawłowi II w 100. rocznicę urodzin*, red. U. Bejma, M. Iżycki, L. Szot, Pelplin 2020, s. 145-160.

⁸ *Z pomocą potrzebującym. 30-lecie Caritas Polska*, red. U. Bejma, M. Iżycki, L. Szot, Warszawa 2020, s. 43-63.

⁹ *Obdarowani miłością. 15-lecie encykliki Deus Caritas est*, red. U. Bejma, M. Iżycki, L. Szot, Warszawa 2021, s. 63-87.

¹⁰ *Wybrane problemy nauk społecznych*, red. A. Kotowski, A. Trocka, Warszawa 2021, s. 93-101.

¹¹ *Instytucje wsparcia społecznego wobec aktualnych problemów*, red. L. Szot, M. Iżycki, U. Bejma, Warszawa 2024, s. 29-44.

¹² *Kościół i Prawo* 4 (17) 2015, nr 1, s. 141-156.

¹³ *Przegląd Prawa Wyznaniowego* 9 (2017), s. 151-166

¹⁴ *Prawo Kanoniczne* 62 (2019) 2, s. 173-186.

epidemii COVID-19¹⁵, zakładanie spółdzielni socjalnych przez kościelne osoby prawne¹⁶, działalność na rzecz małżeństwa jako działalność pożytku publicznego¹⁷, działalność lecznicza kościelnych jednostek organizacyjnych¹⁸. Wnioski będące wynikiem badań zostały również wielokrotnie przedstawione w referatach wygłoszonych podczas konferencji międzynarodowych i ogólnopolskich.

W swoich opracowaniach w zakresie działalności charytatywnej kościelnych jednostek organizacyjnych Michał Poniatowski podkreśla autonomiczny i uniwersalny charakter tejże działalności, jej naturę kształtowaną przez wieki i równoległe podstawy wynikające zarówno z prawa kanonicznego, jak i prawa świeckiego co z jednej strony umożliwia równoległe prowadzenie w takim podmiocie zarówno działalności charytatywnej, działalności pożytku publicznego czy posiadanie statusu organizacji pożytku publicznego, a z drugiej strony rodzi szereg problemów w obrocie prawnym w zakresie zachodzącej w takim przypadku relacji między tymi rodzajami działalności statutowej, które autor stara się odpowiednio rozwiązywać w aspekcie indywidualnym i systemowym.

¹⁵ Prawo Kanoniczne 63 (2020) 3, s. 119-136.

¹⁶ Kościół i Prawo 10 (23) 2021, nr 2, s. 137-146.

¹⁷ Ius Matrimoniale 34 (2023) 1, s. 149-165.

¹⁸ Prawo Kanoniczne 68 (2025) 1, s. 107-127.